

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor. — fl.
Fél évre	4 kor. — fl.
Negyed évre	2 kor. — fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánlközosoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyzsége szerint.

V. évfolyam.

Szászsebes, 1901. Szeptember 10.

50. szám

Járásiak panasza.

Lapunk 48 ik számában meglegedéssel olvastam a vezérczikket, melynek írója élénk színekkel ecsetelte azt az életet melyet kivált a szegényebb sorsban élő erdészeti altiszteknek folytatniok kell s melyben rámutatott arra, hogy az Ugocsa vármegye által kerületi erdőőri és körerdőszolgai állásokra kiirt pályázatban felsorolt javadalmazások milyen csekélyek.

Hát bizon nekünk járásiaknak mondhatni legszomorúbb a helyzetünk s ha hamarosan meg nem javul, családjainkkal egyetemben a végpusztulásnak leszünk kitéve.

Szomorú volt a mi sorsunk már a régibb időkben, de azt hittük, hogy erdeinknek állami kezelés alá vétele után majd csak meg fog javulni. Sajnos, hogy nem így történt, mert sorsunkban minden egyéb bekövetkezett, csak a javulás nem, ha csak azt nem nevezzük némi javulásnak, hogy fizetéseinket most már pontosabban kapjuk, mint a régi időben. No de ez azután az egyedüli, a miben némi örömünk tellik, a többi bizon megmaradt a régi kerékvágásban.

Fizetéseink a vármegyék által történt rendezésnél mivel sem javultak, e helyett kapunk sokkal szigorúbb szolgálati és fegyelmi

szabályokat, melyek újabb terhekkel súlyosítják amúgy is nehéz szolgálatunkat.

Nézzük csak közelebbről azokat a mi fizetéseinket és tegyünk egy kis számítást, hogy tulajdonképpen miként is lehet azokat czélszerűen berendezni, hogy az ember családotól a tisztesség korlátai közt megélhessen.

A járási, vagy kerületi erdőőrök legnagyobb részénél az évi fizetés 720 korona és egyéb semmi, mert természetbeni lakás csak nagyon elvétve ha itt-ott akad, utazási költséget is csak némely vármegye állapított meg lórtartási átalány képében, a mely utóbbi ugyan alig képez jövedelmet, mert hiszen nyilvánvaló, hogy az, a ki a lórtartási átalányt kapja, azt azért kapja, mert olyan nagy kerülete van, hogy azt egyéb közlekedési eszköz híjával csak lóháton járhatja be, már pedig ha lovat tart, akkor az meg is emésztí a kapott átalányt. Tüzifa átalányunk vagy tüzifa illetményünk természetben szinte nincs és így bizon akárhányszor jutunk abba a kényszerhelyzetbe, hogy a piacon az esetleg éppen a felügyelőnkre bizott erdőből lopott fát vesszük meg.

Az a napidíjas, kinek 2 korona napidíja van, valóságos úr mihozzánk képest, mert hiszen ő kényelmesen ül meleg hivatalszobájában s egyéb utat nem kell megtennie, mint onnan haza és ismét vissza, drága télibundára, köpenyegre, esizmára nem kell pénzt kiadnia, teljesen elég, ha egy esernyőt és egy pár sár-
cipőt vesz magának. Ennek ellenében a já-

rási vagy kerületi erdőörnek gyakran 40—50 kilométernyi utat is kell megtennie, hogy az őrzésére bizott területét bejárhassa s ezt nem is egyszer-kétszer egy évben, hanem bizony igen gyakran, annyira, hogy egyik körutjából alig érkezett vissza, már ismét kezdheti elől-ről s családját csak vasárnap vagy ünnepnapon ha látja, akkor sem azért, hogy egy pár örömteljes órát tölthessen körében, hanem csak hogy annak panaszait hallja.

Eltekintve attól a testi — lelki kimerüléstől, mely az ilyen kirándulásoknak elkerülhetlen következménye, számolnunk kell még azzal, hogy ilyen alkalmakkor abból a szerény fizetésből, mely egy háztartás ellátására sem elegendő, úgyszólván két háztartást kell vezetnünk, mert hiszen az ember, még ha olyan edzett is, az év nagy részén nem élhet csak száraz kenyéren és szalonnán, mit utóvégre — ha van — otthonról tarisznyában is lehet vinni, hanem a test a meleg és erősítőbb táplálékot is megkívánja, már pedig hogy ez milyen rendkívüli kadásokkal van az idegenben összekötve, azt talán fölösleges bővebben fejtegetnem. Azt, hogy az ilyen hosszú, gyakran szinte járhatlan helyeken tett utazások mennyi ruházatot pusztítanak, csak amúgy mellékesen említem meg.

A 720 korona fizetésből kénytelen a járási erdőör lakást bérelni, tüzfát venni, önmaga és családja részére ruházatot vásárolni, gyermekeket iskoláztatni, nekik könyveket,

íróeszközöket beszerezni, orvost, patikát fizetni s ha mindezeket teljesítette, vajjon mi marad meg neki a mindennapi kenyérre? Olyan mellékfoglalkozást, melyből némi mellékkeresete lenne, nem üzhet, nem csak azért, mert erre nincs ideje, hanem azért is, mert ezt szolgálati szabályai tiltják. Hát hogy ez azután párját ritkító nyomorúság, azt senki sem fogja letagadhatni.

Ezen kívül még ilyen viszonyok mellett is megkívánják tőlünk nem csak elüljáróink, de megkívánja azt társadalmi állásunk is, hogy ha nem is fényesen, de tisztességesen ruházkodjunk és éljünk s erre szükségünk is van már csak azért is, hogy testületünk tekintélyét a köznép előtt megóvjuk.

Mennyivel jobb sorban vannak az államkincstárnál, akár pedig egyes magán uradalmaknál alkalmazott kartársaink! Az magában véve, hogy ezeknek rendesen csak egy védkerületjük van s így nem kénytelenek annyit ide-oda utazni, mint a bolygó zsidó, hasonlíthatlanul jobb sorsba helyezi őket; azután mindegyiknek megvan az ő lakása vagy lakpénze, tüzfája, egy kis darabka kertje, földje, ruházata vagy ruhaátalánya, legeltetési jogosultsága, az uradalmaknál esetleg terményekből konvencziója, lődjája, melyeket mi járásiak mind csak hírből ismerünk s csak olyan távolról szemlélhetjük, mint hajdanában Mózes az ígért földjét.

Valamikor az állami kezelésbe vételt tar-

TÁRCA.

Medve- és hiúz vadászatok Felcsikon.

Irta: **Hankó Elemér.**

(A Zoologiai Lapok után.)

(Vége.)

Hiúz vadászat.

A felcsiki őserdőknek speciálításai: a tarka és fekete hiúz. A tarka vagy foltos hiúz különösen a madichai fenyvesekben fordul elő, míg a bársony szőrű fekete hiúz ritkábban a szent-domokosi havasokban található.

A felcsiki székelyek ritka leleményességgel és taktikával vadásznak a veszedelmes, tigristermészetű hiúzra. Tapasztalatlan vadász vajmi könnyen eshetik a hiúz áldozatává. A laikus, midőn egy odvas fenyő alatt elhalad, nem is gyanítja, hogy a sűrű gallyak

mögött két csillogó szem lesi a prédát s ugrásra készen várja a kedvező pillanatot . . .

A közelmúltban történt, hogy egy felcsiki székely tél közepén szarvasmarhákkal fát hozott az erdőből. Már-már a fenyves-rengeteg szélére ért, a midőn egy hiúz vállára ugrott, s mielőtt az atyafi védhette volna magát — gégejét éles fogaival átharapta A szarvasmarhák nagy későre hazavetődtek gazdájuk nélkül.

A hiúz vadászatok legterjedtebb módjai a les- vagy sorvadászat.

Les- és sorvadászat.

A hiúz ravaszabb a rókánál, óvatosabb a kis őzikenél, s szívósabb a macskánál. Jól tudja, hogy az erdő vadjai a forrásokat, patakokat gyakorta fölkeresi; . . . szép csöndesen meghúzódik a forráshoz vezető ösvény bozótjai között s midőn a prédát közeledni látja . . . nyílsebesen kiugrik helyéből, s megfojtja a menekülni törekvő vadat . . .

tottuk az ígért földjének, de most, midőn ezt elértük, látjuk csak, hogy az azon részünkre alig volt egyéb csalóka délibábnál. Az erdőbirtokosok nyertek ugyan az állami kezelésbe vétellel, mert erdeik meg lesznek mentve az elpusztulástól, jövedelmi forrásuk biztosítva lesz, ez rajtunk mit sem segít, mert több fáradozás, sokkalta nagyobb felelősség mellett anyagi helyzetünk semmiben, vagy csak nagyon kevésben változott és néhol talán még az sem előnyünkre.

Egyben minden esetre nyertünk és pedig nem keveset, nevezetesen azt, hogy derék, humánus előljárókat kaptunk, kik sorsunkat szívéükön viselik, örömet is segitenének rajtunk, de hát hiába, az ő kezeik ebben a tekintetben kötve vannak s vigasztaló szavuknál egyebet nem adhatnak. Én ugyan azt hiszem, hogy ha tisztviselőink ezt a sanyaru helyzetünket az ő teljes mezeitelenségében feltárnák a magas kormány, kivált pedig a földmívelésügyi miniszter úr előtt, ki lépten-nyomon tanubizonyosságát adja annak, hogy mennyire szívéen viseli a szegény nép sorsát és csak a legutóbbi pár év alatt is a nyomoruságnak számoltalan könnyét törölte le a munkásnép arczáról, a mi sorsunk is javulni fog s ha el is mondhatjuk nagy költőnkkel, hogy: „Multadban nincs öröm“ bátran hozzátehetjük azt is: „Jövőben van remény!“

Miko László.
járásí erdőőr.

Lesben a felcsiki vadászok egy-egy forrásfelé vezető úton állapodnak meg, s nincs oly eset, hogy les alkalmával hiúzt el ne ejtenének. Természetes, hogy ilyen lesben a vadásznak mocczanía sem szabad, mert különben az óvatos állat könnyen kifog rajtok, s ellenkező irányban indul.

A sorvadászatnál bedresszirozott vérebekekkel, vagy kopókkal (félvér) keresik a hiúz nyomdokait. A vadászok tiz-tiz lépésnyi távolságban haladnak egymásután az erdő sűrűjében, míg elől vérebekek, vagy kopók szimatolnak, addig a vadászok lövésre készen tartják fegyveröket, hogy a vérebekek fülsikító ordítására azonnal célba vehessék a hiúzt.

A hiúz ép úgy, mint a mókus egy pillanat alatt átszökik egyik fáról a másikra, azért hajtás közben hiúzt csak jó vadász, gyakorlott mókus, vagy galamb-lövő lőhet.

Ha a hiúz sejti a veszedelmet, s éles eszével belátja, hogy menekvésnek helye nincs, ekkor szembe száll üldözőivel . . . egy-két kopót, vagy vérebet a

A szalonkák fészkelése, pusztulása és csalogatósíppal való vadászata.

(„A Természet“ után)

Írta: Gy. Takách Gyula.

Daczára, hogy nem szezonyszerű, sőt letárgyalt dolog is már, de azért meg nem állhatom, hogy pár szóban el ne mondjam én is tapasztalataimat — más homogén aprósággal kapcsolatosan — az erdei-szalonkák fészkeléséről.

Sok évi szorgalmasan gyűjtött tapasztalat nyomán arra a meggyőződésre jutottam, hogy hazánkban, normális tavaszi időjárás mellett — midőn február végén megtörik ereje a télnek s az utolsó hó, nagy piszkos foltokat mutatva olvadásnak indul s lassan bár, de fokozatosan, visszaesés nélkül enyhül az idő, mind gyakoribb megjelenésével a déli szélnek — a szalonkák fészkelési helyének legdélibb határa összeesik a tülevelű fák déli tenyész-vonalával.

Nem mintha a szalonkának szükséglet volna a fenyő, hanem pusztán azon véletlen s természetes okból, hogy úgy a szalonka, mint a fenyő a magas fekvésnél fogva hűvösebb s csapadékban gazdag helyeket kedveli. Mi volna tehát alkalmasabb neki, mint a fenyvesek nedves, mohás, páfrányos, különféle férgekben gazdag s könnyen kaparható talaja. A jelentéktlenebb tengerszínfeletti magasságban, a lomberdőkben talált fészkek nem képeznek bizonyítékot ezen állítás ellen, mert ez egy individuális, a párzási ösztön — a rendesnél korábbi — jelentkezésének folyamánya. Minden vadnemnél tapasztalható a rendellenes jelenség. Egyik egyednél túl korán, a másiknál bámulatos későn lép fel a fajfentartási ösztön, mi a szaporulatra mindenképpen káros hatással van, a mennyiben a még,

másvilágra küld . . . harczol a végkimerülésig . . . mig végre üldözői szét nem marcangolják.

Felcsikon a szent-domokosiak kaptánynyal is fogják a hiúzt. Az u. n. hiúzfogó vasat forrás felé vezető ösvényen helyezik el, s a vas közepéhez kisebb vadat erősítenek. Gyakran megtörténik, hogy az egymás mellé helyezett kaptány egyike hiúzt, másika pedig kisebb hangyászmedvét szorít vasfogai között.

Szarvasmarhákban a hiúztok aránylag nem okoznak oly töméntelen kárt, mint a medvék, a vármegye azért csekély jutalomba részesíti azt a vadászt, a ki hiúzt ejtett el.

Sajnos, hogy a felcsiki vadászok nem tudják eléggé méltányolni az elejtett hiúz bőrét. Egy pár koronáért túladsanak rajta, s inkább passzióból üzik a hiúzvadászatot.

Az Országos Magyar Vadászszövetség nagy előnyt biztosít vadászainknak, a midőn a vadak értékesítését illetőleg, bárkinek útbaigazítást ad, s tanácsokkal szolgál. A felcsiki székek amúgy is nagy bajjal s ember-

vagy már beálló hidegek elpusztítják, de legalább is elnyomorítják az ivadékokat. Hány példa van rá, hogy a szarvas augusztus elején elkezdte a rigyetést, bögést, — hány őzbak kergeti már júniusban a sutát, — hány-szor lehet már decemberben bakzó nyulakat találni s viszont, nem egyszer hallottam s láttam már decemberben, januárban agancsost bögni, tehenet borítani s találtam augusztusban 2—3 napos őzgidát. Azért senkinek sem fog eszébe jutni, hogy a bögés idejéül január hónapot állapítsa meg, vagy az őz ellési idejét augusztusra tegye. Kivétel erősíti a szabályt.

Igy van ez a szalonkánál is. Megindul tavaszi nagy útjára, a Balkánon valami csalfa, tavaszhirdető déli szél felébreszti benne a fajfentartási ösztönt s megpárzik. Persze, hogy azután az ilyen egyed nem éri el a fenyves határát, hanem ott, ahol utóléri őt a tojás, akár a körösi homokbuczkák liczeumsövénye, vagy valamely más, alföldi füzes is legyen a hely: megkotorja pár száraz levéllel bélelt primitív fészket s megtojik. 1899. év tavaszán március 14-én találtam már egy szalonka-fészket, melyen 4 tojást kotlott a tojó. Egy nagy tölgyfa alatt levő rendes leshelyemtől nem volt messzebb 4 lépésnél, az a magányosan álló galagonya-bokor, mely a fészket takarta. Ott ágyúztam naponta húzó szalonkákra, de az én szelid kotlóm soha sem repült fel a lövésekre és szépen ki is költötte csibéit. Hanem az ilyen ittrekedt hosszucsőrűek, ha felnevelték fiókáikat s azok röpképesek, rendszeren tovább állanak s elmenekülnek a nyári szárazság, hőség elől társaik után — s valószínűnek tartom, hogy még egyszer költenek is.

A korai fészkelés miatt itt megtelepedett szalonkák fiai május elején teljesen ki vannak fejlődve s alig lehet őket megkülönböztetni a velök röpgyakorlatokat tartó anyától. A Kárpátokban pedig nem egyszer láttam már május végén egy este 6—7 húzó, gyönyörűen kortyogó szalonkát s így nem tartom lehe-

tetlennek, hogy az ujonnan tőlünk érkezett s már egyszer költött tojó valamelyik szép vastaghangú szalonközvegy vagy garszon kakas iránt szerelemre gyúl.

Ha azonban a tél eltart március közepéig, vagy pedig a tavasz nem normális s visszaeséseket mutat, mint már 3 év óta s különösen az idén is volt; ha a megindult tavasz s enyhe déli szelek után március 2-ik felében megint beáll a tél, hóval borítva a földet s zuzmarával a fát: akkor bizony nem lehet meghúzni a szalonkák fészkelési vonalát, mert azok szét vannak az ország minden részében szóródva s fele sem éri el azt a helyet, a hová igyekezett. Így volt az az idén is. Február végén meleg tavaszi szél söpörte el a még meglevő havat s szépen beköszöntött a tavasz. A rügyek kezdtek dagadni, a réteket ellepte a bibicz, az erdőn kuú-kuúzott már az örvösgalamb s itt-ott lehetett már esteli húzáson pár hosszucsőrűt is pisszegni hallani.

A Balkánon, Szlavónia mocsaras erdeiben virágjában volt már a húzás s általánosan feltámadt a párzási ösztön. Ekkor hirtelen jött egy hózivatar s behegedült a szalankavonulásnak Szent Dávid. Március 23-án még egyszer felütötte a fejét télapó s lett csikorgós hideg, zimankó, hóesés és hófuvás. Szegény szalonkák éhezve, dideregve visszavonultak. Dél-Európában 2 hétig szünetelt a húzás.

Mi lett ennek a következménye? A hideg multával ismét útra kelt, de az idő előreheladottságánál fogva még a déli vidékeken megpárzott szalonkák nem juthattak el a különben is hóval borított havasok fenyveseibe, hanem utóléretve a tojástól, megtelepedtek s fészket raktak az ország déli s középrészein levő lomb-rdőkbeo.

Nálunk a pilisi hegységekben — hol rendes körülmények között csak nagy ritkán lehet költő-szalankára akadni — az idén rengeteg sok fészket s május elején igen sok fiatal szalonkát találtunk. Május hó 5-én

fölötti munkával keresik mindennapi kenyerüket, s gazdaságilag előnyükre szolgálna, ha ismernék a felsíki vadak ritkaságát és értékét, mert akkor a vadászatot nem passzióból, hanem kenyérkeresetből üznék. A kártékony vadak nagyobb pusztításával megmentenék szarvasmarháikat, juhnyájukat is, s akkor bizonyára nem esne annyi háziállat a maczkók és hiúzok martalékaivá.

Az emberi kor határaitól. Az ember közepes élettartama a legutóbbi husz év alatt az összes kulturállamokban növekedett. Ausztriában a halandóság ezer lakónál 32-ről 29-re, Hollandiában 21-ről 18-ra apadt. Ez az öröndetes eredmény természetesen első sorban a közegészségügyi berendezések javulásának köszönhető. Az életbiztosító társaságok adatai alapján kiszámították, hogy a ki a harminczadik évet betöltötte, nagy valószínűséggel számíthat rá, hogy a hatvanadikat is túléli. Régebben az igen magas kort elért emberek nem voltak nagyon ritkák. A legöregebb

ember egy angol volt, aki 1501-től 1670-ig élt. Ez a Mathuzalem egy bírósági tárgyaláson több fiával jelent meg, akik szintén tuljártak már a századik életéven. Sziléziában egy Obst Anna nevű asszony 155 éves lett. Az élet tartamára első sorban átöröklés és életszokások vannak befolyással. A gyermekre nézve a legjobb, ha atyjuk, amikor születnek, nem fiatalabb 25 és nem idősebb 40 évesnél és az anya életkora a 35 évet meg nem haladja. Nagy szerepet játszanak az átöröklött betegségek, mint a tuberkolózis. A test súlyától is sok függ. Aki fiatal korában nagyon kövér, hosszú életre nem igen számíthat, mert a kövér emberek több betegséggel szemben ellentálló képességgel nem bírnak. Fontos végre az edény- és idegrendszer állapota. Akinek az ütereai vastagfalúak, kevesebb ideig fog élni, mint a kinek finomabb ütereai vannak. Sokkal kevesebb ember betegszik meg a munkától, mint az élvezetektől. Nagy befolyása van az élettartamra a foglalkozásnak. Az összes tanult emberek közül az evangélikus lelkészek élnek legtöbbször. A jó mód, ha

őzbakra cserkészve, egy reggel 3 fészekalja teljesen kifejtett, hangosan sípegő szalonkát rebbentettem fel, melyek mindegyikénél csak egy öreg volt. Juniusban már hirmondó sem volt belőlök. Azóta se nappal nem akadtunk egyre is, sem pedig este nem láttunk húzó szalonkát.

Ebből azt kell következtetnem, hogy a száraz, megrepedezett talajban eledelt úgy sem találva, elköltözték fel, jobb, hűvösebb, nedvesebb vidékekre, mint ahogy a viziszárnyasok tovább állanak nyár derekán, ha kiszárad tanyájok, a hóléből, tavaszi esőből képződött mocsár.

(Vége köv.)

A pattogatott kukoricza. A londoni turista-egyesület egyik tagja Aradra utaztában kiszállott Budapesten. Bolyongásai közben a Garay-térre érkezett, ahol nagy csodálkozással nézte egy kofa — pattogatott kukoriczás kosarát.

— Egy liter egy krajczár — mondta a kofa.

Az angol lehajolt hozzá s így szólt:

— Hejn?

— Aszondom, hogy litere egy krajczár.

Az angol elővett a zsebéből egy huszfillérest s tartotta a zsebé.

A jobb oldalon lévő oldalzsebébe került az első liter, a baloldaliba a második, a nadrágai zsebébe a harmadik és negyedik, míg végre az angol rettenetesen ki volt tömve kukoriczával.

Csendesen leült egy kőre s eszegetni kezdte a kukoriczát. Az egyik zsebbe tartalmát meg tudta enni, de a többi kilencz még tele volt. Szépen kiszórogatta hát az utcára, aztán kivette a jegyzőkönyvét s ezt írta bele:

— Gazdag ország. Nagyon gazdag. A nagyon szót aláhuzta.

A negyedik láb. Egy fiatal angol tiszt nem érte be azzal, hogy a boereket pusztítja, hanem még jobban és kiméletlenebbül pusztította az apja pénzét, egyre küldözgetve haza a pénzkérő levelet. Legutóbb ezt írta haza:

— Kedves apám! Küldj postafordultával 50 font sterlinget. A legutóbbi ütközetben elvesztettem az egyik lábamat és most pénz nélkül fekszem a kórházban.

Erre a levélre az apa így válaszolt:

— Kedves fiam! Ez már a negyedik láb, melyet ebben a háboruban elvesztettél. Pénzt nem küldhetek, mert szűkiben van. Légy azon, hogy még megmaradt lábaiddal szerezz pénzt valahol.

A legelfajultabb nép. Egy érdekes cikk jelent meg egy párisi lapban, Radaillac márki írta a föld legelfajultabb népéről. Ez a nép a Széri-földön él, amely Mexikótól északnyugatra a kaliforniai öböl partján terül el ezeröttszáz négyszögmérföld nagyságban. Határos ez a föld Mexikó egyik tartományával. A férfiak rendkívül nagyok, olyik harmadfélméter magas; a nők átlagos nagysága 172 méter. A szérik vadászból és halászból élnek. Ha nincs hal és vad, akkor éheznek, azért aztán, ha élelemhez jutnak, annyit elfogyasztanak, hogy mozogni is alig bírnak. Megesznek minden állatot: tengeri madarat, kigyót, baglyot, teknősbékát. A húst nyersen eszik meg. A teknősbéka csontjából háziesszökt csinálnak, pajzsából bölcst, uszohártyájából szandálszijat. A legények roppant gyorsfutók s a szarvast is bekerítik és elfogják. A még vergődő állatot kézzel és foggal széttépik, vérért kiszívják s húsát nyersen fölfalják. A szérik ügyes lótolvajok. Ha a szomszédos provinciákból véletlenül egy ló téved a Szérieföldre, megfogják s eltörik a nyakacsigolyáját. A férfiak és a nők csak kötényt viselnek, karjuk, lábszáruk és mellük meztelen. A férfiaknak több feleségük van.

A kutya mint házasságközvetítő. Genfben történt, hogy egy fiatal kereskedő számára milliós amerikai menyasszonyt szerzett — egy kutya. A gazdag amerikai kisasszony kedvenc kutyája egy a hegyről lerobogó villamos vasut elé került és az utolsó pillanatban egy fiatal kereskedősegédben életmentőre akadt. Ez a nevezetes momentum természetesen udvariasságokat, hála és köszönetnyilvánításokat vont maga után, aminek aztán

nem dolgozik az ember, szintén nem arra való, hogy az életet meghosszabítsa. Az alkoholt és nikotint általában olyan mérgeknek tartják, melyek az életet megrövidítik, de éppen a dohányról a statisztika kimutatta, hogy mértékkel élvezve, ártani nem szokott.

Alkoholista állatok. A szeszes italokat az állatok, nevezetesen a háziállatok is nagyon szeretik. Az alkoholizmus a háziállatok körében sokszor igen nagy mérvet ölt, úgy, hogy a párisi állatvédő egyesület jónak látta, hogy az alkoholelles kongresszus figyelmét az állatok védelmére is felhívja. Walsh tanár, ki mint az Egészségügyi Lapok közli, behatóan foglalkozott a kérdéssel, nagy tudományos munkát írt az állatok alkoholizmusáról és ebben azt mondja, hogy több állatfaj alkohol behatása alatt egészen degenerálódik. Megfigyelései szerint az elefántok, medvék, kutyák a likört nagyon szeretik, a majmokról pedig azt állítja, hogy úgy isszák a sört, mint a kefekötők. Az állatsereglet-tulajdonosok és az állatkertek őrei nagyon jól tudják,

hogy az elefánt egyetlen alkalmat se halaszt el, ha leihatja magát, sőt még arra is képes, hogy betegséget szinlel abban a reményben, hogy orvosságul szeszt kap. Afrikában és Ázsiában egyes népfajok rájöttek, hogy bizonyos vadállatokat legjobban iszákosságuk által lehet törbe csalni. Egyes néger törzsek, ha majmot akarnak fogni, az erdő szélén egy nagy hordó sört vagy más szeszes italt állítanak fel és a közelben lesbe állnak. A majmok az ital szagára odasereglenek, rárohannak a hordóra és addig isznak, míg teljesen lerészegszenek és nem tudnak többé különbséget tenni a négerek és saját majomtársaik között. Ilyenkor egyetlen néger elég, hogy az egész berugott majomtársaságot a faluba csalja. Egyszerűen karjába akasztja az egyik majmot. A többi majom követi ezt a példát, karonfogják egymást és követve az első párt, támolgyó léptekkel sétálnak a faluba, hol fogságba jutnak. Papagálykedvelők tudják, hogy milyen mulatságos hatása van erre a bőbeszédű madárra az alkoholnak. Mairét és Combenal francia tudósok a francia

imeretség lett a következménye. Néhány nap múlva az ismeretségből szerelem lett, a mely úgy a fiatal amerikai hölgy, mint a kereskedősegéd szívében fellobogott. A fellobogó szerellemnek pedig, különös tekintettel arra, hogy a lány dúsgazdag, eljegyzés lett a következménye. A lány anyja ugyan ellenezte a frigyét, de a szerelmes kisasszony egy kábeltelegrammal felfolyamodást intézett az apjához s az erre beérkezett kedvező válasz ledöntött minden akadályt. A história tehát minden szereplőjére kedvezően végződött és nyereséggel járt. A lány egy szép, fiatal és szerelmes férjet nyert, a kereskedősegéd egyszerre nyert egy milliót, a kis kutya pedig az életét nyerte meg s ezen felül bizonyára nagyon kedvezni is fognak neki a fiatal házások — a mézeshetek alatt.

A gyümölcs gyógyító hatása. A szőlő, különösen a kék, nagyon tápláló és vértisztító, ezt követi jó hatás tekintetében a reggel éhgyomorral evett, nem túlérett őszi barack. Naponkint reggel éhgyomorral együnk egy narancsot, mely hosszabb használat után kigyógyít az étvágytalanságból. Főtt alma a gyermekeknek jó. A paradicsom leve kitűnő a bél- és májbajoknál. A görögdinnye lázas állapotban és vesebajban. A citrom leve egy csésze forró kávéban pompás szer fejfájás ellen. Czukorba főtt földi szeder jó csillapítószer köhögés ellen. Görvélykór ellen nagyon dicsérik a kökényből főtt és hidegen ivott teát; a fagydaganatokat a beteg testbőrre kent friss samóca oszlatja el.

Erdősítés. Az erdőtörvény értelmében azon kopár, vízmosásos és suvadásos területek, a melyeken a talaj megkötése közgazdasági szempontból szükséges; beerdősítendők és azután mint erdők kezelendők és tartatnak fenn. Tekintetbe véve azt, hogy ezen területeknek mielőbbi sikeres beerdősítését nemcsak az illető tulajdonosok jól felfogott magánérdeke teszi kívánatossá, hanem hogy az általános nemzergazdasági szempontból is szükséges és figyelembe véve az ezen területek beerdősítésével és megkötésével járó költségeket és munkát, a földmívelésügyi miniszter azon birtokosokat, a kik a tulajdonukat képező kopár, vízmosásos területeket rendszeresen beerdősítik, nemcsak a szükséges facsemetéknek díjmentes adományozásával hanem megfelelő és a kopár minősége szerint 10—30 korona között váltakozó pénzsegélyben is szokta részesíteni. Hogy tehát a miniszterhez a segélyezés iránti javaslat idejében megtehető legyen, a marosvásárhelyi erdőfelügyelőség felhívja a gazdaközöniséget, sziveskedjék legkesőbb folyó évi november hó 15-ig értesíteni, hogy a tulajdonát képező kopár területéből az 1902. év tavaszán mely helyrajzi szám alatti területből, hány holdat óhajtana beültetni és ezen célra mely fánemekből és hány ezer darab csemetére volna szüksége. Az árokpartok, szakadások és teljesen kopár területek megkötéséhez legalkalmasabb a gyorsan növekedő akác, mely jól is sarjadozik, a nem teljesen kopár helyekre a tölgy, zöld juhar, erdei és fekete fenyő ültethető, az északi fekvésű helyeken pedig a lucfenyő is elegyíthető és hogy egy katasztrális hold kopár terület beerdősítéséhez átlagban 6000 drb. csemete kell.

tudósok a francia tudományos akadémiában értekeztek arról, hogy az alkohol mennyire pusztít az állatvilágban, de különösen a kutyák között. Tutt angol kutató lepkékkel kísérletezett és míg azt tapasztalta, hogy a nőstény lepkék az italtól tartózkodnak, bámulva látta, hogy a him lepkék mohón rárohantak az elebük tett likőrre és addig ittak, míg holtan fordultak föl.

Az éhező indusok eledele. Hogy mit esznek az éhező indusok, arról borzalmas dolgot jelent egy orvos. ki Racspután indiai tartományban az angol kormány szolgálatában áll. Már olyan években is, a mikor aránylag jó az aratás, a benszülöttek magvakkal, gyökerekkel, levelekkel és a fák rügyeivel és fiatal hajtásaival táplálkoznak. Az indusok különben növényevők, a rizs a fő ételük, a kinek jut. Ha éhség van az országban, mint most, mikor szárazság, kolera és pestis pusztít, a szegény indus a fa kérgét is megőrli, nevezetesen a khaisa fahéját és a lisztbe keveri. Az indiai benszülöttek gyomra a nélkülözésekben edzve kibírja, hogy a lisztet ilyen természetellenes alkatrészekkel keverjék, de még sokkal többet is elbir! Indiában kőből csinálnak lisztet. Van ott egy fajta lágy, zsíros kő, mely tápláló anyagot tartalmaz. Ezt a követ megtörik és eszik. De a ki sokat eszik belőle, sorvadásba esik, bélbetegséget kap és lábai megdagadnak.

Orosz katonahűség. Az orosz katonaeletre érdekes világot vet a Petit Journalnak alábbi hite, a mely egy őrségen állott orosz katona hősiességéről szól. A batumi löportorony levegőbe röpült és számos katona esett áldozatul. A torony bejáratánál egy katona állt őrt, aki súlyosan megsebesült a kezén, de azért rendületlenül állva maradt őrhelyén. Jó időre odajött ezredese és mondta:

— Mit csinálsz itt? Látod, hogy itt már nincs mit őrizni! Menj és köttesd be sebedet!

— Ezredes úr, nem mehetek, válaszolt a katona. Hadnagyom állított erre az őrhelyre.

— De hadnagyodat megölte a robbanás!

— Mindegy. Csak hadnagyom, vagy a cár ő felisége bocsáthat el őrhelyemről.

És nem is mozdult onnan. S a vége az lett, hogy a hadügyminiszter útján táviratoztak a cárnak, aki elrendelte, hogy a katona azonnal hagyja el helyét s a mellett ki is tüntette. Tizennégy órája állt már őrhelyén a kozák, mikor a cár sürgönyét előtte felolvasták s beleegyezett, hogy kórházba szállítsák.

Hegyi betegség. Aki sikságról hegyi vidékre randul s ott hosszabb ideig tartózkodik, csakhamar vérkeringési zavarokat érez, a melyek a hegyi betegség neve alatt ismeretesek. Már régen kutatják ennek a jelenségnek a tulajdonképpen okát s arra jutottak, hogy a magasabb régiókban a vér összetétele bizonyos változáson megy keresztül, amely leginkább abból áll, hogy a piros vértestecsek megsaporodnak. Azt is megállapították, hogy a szaporodás fordított arányban van a légnyomás csökkenésével. Míg rendes viszonyok között egy köbmilliméter vérben 5 millió piros vértestecske van, addig a magas hegyeken való tartózkodás folytán azok száma 8 millióra is felsaporodik. Sokan kétségbe vonják ugyan ezt a rendkívüli változást, de azt senki sem döntötte meg eddig, hogy a hegyi tartózkodás tényleg pirosítja a vért.

Óriási szőlőtőkék. A biblia mesél a híres kánaáni szőlőfűtről, amelyet rudon czipelt két ember. Egy francia gazdasági folyóirat pedig két mesésen óriási szőlőtőkéről ad hírt, amely Lonchy-Montfardban és Magagnoseban áll. Az előbbin 774, az utóbbin 1045 fűrt termelt az idén. Kissé hihetetlenül hangzik ez a hír.

Új golyófogó páncél. Az egykor híres szabónak Dowe-nak, a ki néhány évvel ezelőtt először állott elő azzal, hogy olyan ruhát talált fel, melyen nem hatol keresztül a puskagolyó, most versenytársa akadt. Jan Szczepanik, az ismert legyel feltaláló ugyanis, mint Bécsből, a hol Szczepanik laboratóriumát berendezte, írják, új golyófogó páncélruhát talált fel. Ez az

öltözék, melyen a golyó nem hatolhat keresztül, selyemből készül és mindössze nem sulyosabb két kilónál. Szczepanik állítólag öt lépésnyi távolságból tüzelt egy revolverrel erre a ruhára és a golyó semmi kárt sem tett benne. A feltaláló egy próbapéldányt küldött II. Vilmos császárnak.

Száznegyvenezer korona vám egy képért. Vajmi csinos összegeket emészt fel az a maecenasi szenvedély, mely Pierpont Morgan-on, az ismert amerikai milliomoson erőt vett. Megvásárolta Gainsborough híres festményét, a Devonshirei hercegnőnek azt az arcképét melynek ellopásáról és megtalálásáról a lapok nemrég annyit irtak és nem elég, hogy a képért kerek 700.000 koronát fizetett, most még 140.000 korona reáfizetést is teljesíthet. A kép ugyanis Angliában van és hogy Morgan hazavihesse Amerikába, vámot kell fizetnie. E vám az eredeti ár husz százalékát teszi ki és így Pierpont Morgan még 140.000 koronát fog fizetni a newyorki vámhivatalnál, hogy a festményt newyorki palotájában elhelyezhesse. Szerencse, hogy a Pierpont Morgan ur vagyoni viszonyai olyan kedvezők, hogy győzi ezt a kiadást is.

Szerkesztői üzenetek.

Pálfi János urnak, F. Tökés, Sziveskedjék megírni hogy mely számokat nem kapta, talán még utánküldhetjük. **L. L.** urnak, Kecske-mét. Szeptember végeig van előfizetve. Üdvözlét **Ratimonszky Gábor** urnak, Sarló-Kajsza. A levelező lapokon beküldött eszméket alkalom adtán mind tárgyultak s köszönet értük. Szivesebben veünők ha közelményeit nem olyan nagyon apró betűkkel, lev. lapokon és utalványszelvényeken írják, mert volt eset, hogy egyes — talán legfontosabb részeket ki sem birtunk betűzni. Szives közreműködését továbbra is kérjük. **Pázsiczky József** urnak, S. A. Ujhely. Nem írja, hogy melyik az az elmaradt példány s így nem tudjuk elküldeni. Nem lenne szives megírni hogy Szaponár György úr ki féleven át kapta a lapot, hova utazott el Ujhelyről? **Orbán István** urnak, P. Ilva. A beküldött 4 koronával december 15-ig van előfizetve. **Kiss József** urnak, Tab. A lapokat augusztus 1-től postára adtuk s azt hisszük, hogy eddig már régen megkapta. **Takáts Miklós** urnak, H. Dobra. Összel rendszeresen szoktak pályázatok lenni, de itt már a jövő tavasz előtt alig lesz.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradsky Emil.

Erdőőri állást keres vagy cserél egy 27 éves, sikerrel szakvizsgázott egyén, ki ebben a szakmában növekedett fel. Teljesen jártas az erdészeti és vadászati teendőkben, vizsla és tacsó idomításban. Kiszolgált katona; rom. kath., beszél magyarul. Szolgált mint udvari vadász és uradalmi erdőőr, miről jó bizonyítványai vannak. Mostani állása 3 havi felmondási időhöz lévén kötve, új szolgálatot csak a jövő év elején vállalhat. Czime a lap szerkesztőségénél tudható meg. 3-3.

TÁBLÁKAT.

Erzsébet emlékfák megjelölésére
Legeltetési és más tilalmi táblákat
bármely nyelven, esetleg egyszerre
három nyelven is tartós anyagból,
lemoshatlan festéssel legjutányo-
sabbban készít

Winkler Gusztáv
Szászsebesen.

Árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

Jobb erdőőri állást

keres egy erdőőri szakvizsgával bíró 29 éves, nőtlen egyén, ki a magyar, német és szláv nyelvet egyaránt beszéli. Az, a ki őt ilyen álláshoz juttatja, 100 korona jutalomban részesül. Szives ajánlatok alulírottához küldendők.

Hölbling János

Zólyom-Radvány.

3-3.

Őszi vetésre

mindennemű erdészeti magot ★ ★ ★ ★ ★

kocsányos és kocsánytalan

VALÓDI SLAVONIAI

TÖLGYMAKKOT

szokott jó minőségben szállít a

MAGYAR FENYŐMAG-PERGETŐ-GYÁR

FARAGÓ BÉLA Zala-Egerszeg.

Kitüntetve diszoklevél, arany és ezüst érmekkel. Legutóbb a párisi világkiállításon ezüst éremmel.

SKABA KÁROLY H.

Budapest, VI., Váci-körút 33. sz.

A gyár alapított 1865. évben.

Ajánlja saját gyári raktárát, mindennemű vadászfegyverekben, revolverekben, pisztolyokban, kardokban, sarkantyukban, vadász, vivó és sporteszközökben fegyverrészek és löeszközökben valamint mindennemű lőszerben.

Wänzel, Werndel és Kropatschek karabélyok mindig ráktáron vannak.

Javitások is elfogadtnak.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld.

KÉRELEM!

Tisztelettel kérem hazánk erdészeti altiszt Urait, hogy ha vidékükön vadgesztenyét, fekete- és luczfenyőtobozból legalább 100 metermázsányit kiállítani avagy szállítani tudnának, azt velem tudatni sziveskedjenek. Alapos utbaigazítással szívesen szolgállok.

FARAGÓ BÉLA,

A magyar Fenyőmag-Pergető-Gyár tulajdonosa

Zala-Egerszeg.

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltósági Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.

Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közreboocsajtása alkalmából ajánljuk legkészségebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönb felszerelési czikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

is eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a betekintheető számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb megelégedésére hoztuk kivitelbe.

POLGARI RUHÁK

a legujabb francia es angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnék. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készsággal beszerezünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk,

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklám árak által régi vevőinket megteveszteni óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyujthatnának. Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ívet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltósági Földmívelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája

Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos elkészítését a legolcsóbb árak mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálók és azok a megrendelés napján eszközöltetnek.

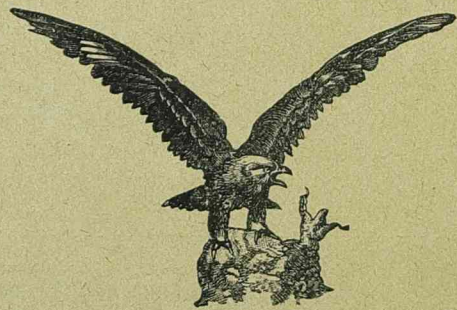
MÁGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB.
KRONOMETER- és MŰ-ÓRAS
FELTALÁLÓJA A REMONTOIR
INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ÓRÁK, ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
KÉSZPENZERT, VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE
JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Dr. Lendl Adolf
világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szárnyasokat és szörmés vadat kitömésre

Jutányos árak, kitűnő munka, művészi kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halászati képes folyóirat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.